

Loovtöö juhend

Tilsi Põhikooli õppekava lisa nr 4

I ÜLDOSA

- Vastavalt põhikooli riiklikus õppekavas § 15 p 8 sätestatud korrale korraldab kool õpilastele loovtöö tegemise.
- Loovtöö koostamine on üheks põhikooli lõpetamise eelduseks.
- Loovtöö teema ja hinnang märgitakse põhikooli lõputunnistusele.
- Kool korraldab õpilastele läbivatest teemadest lähtuva ja õppeaineid lõimiva loovtöö III kooliastmes.
- Loovtöö teemad pakuvad välja kõik põhikooliastme õpetajad, olles ise juhendajad; õpilased võivad neid huvitava teema ka ise välja pakkuda. (LISA 1)
- Loovtöö teema valivad 8. klassi õpilased 15. oktoobriks.
- Õpilane esitab loovtöö koordinaatorile hiljemalt aprilli viimaseks tööpäevaks.
- Loovtöö kaitsmine toimub maikuu teisel tööpäeval kaitsmiskomisjoni ees.
- Loovtöö peab olema kaitstud hiljemalt 9. klassi kevadel.

II LOOVTÖÖ

- Loovtöö võib olla uurimus, projekt koos kirjalikult esitatud osaga või omaloominguline töö (ese, teos vm) koos kirjalikult esitatud osaga.
- Läbivatest teemadest lähtuvas ja lõimivas loovtöös on õpilasel võimalus siduda tervikuks erinevates õppeainetes omandatud teadmised.
- Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka rühmatööna või paaristööna.
- Loovtööd võib juhendada üks või mitu õpetajat.
- Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist.

- Omaloominguline töö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist.
- Projektis ja omaloomingulises töös esitatakse kirjalikus vormis loovtöö teema, eesmärk, esialgne plaan, planeeritav tulemus, töö käik ja analüüs.
- Loovtöö praktilise osa, kui selleks on kooliastmele korraldatud üritus, tantsukava, projektitöö vms võib sooritada 8. klassis õppeaasta jooksul.
- Kui loovtöö tehakse uurimusena, jälgitakse uurimistöö juhendit. Ülejäänud loovtööde vormistamine oleneb konkreetsest valikust ja lepitakse kokku juhendava õpetajaga.
- Loovtööd hindab kaitsmiskomisjon.
- Loovtöö kaitsmine on osa töö hindest.

Loovtöö liigid

Läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimivaks loovtööks võib olla

- Uurimus
- Projekt või omaloominguline töö

Projekt ja omaloominguline töö on kunstiteos, joonis, käsitöö, muusikapala, lavastus, tantsukava, kooliastmele korraldatud üritus, leiutis, praktilise väärtusega tarbeese, animatsioon, lühifilm jne koos kirjaliku osaga.

1 PROJEKTITÖÖ ETAPID

1.1 Teema valik ja ajakava koostamine

Projektitöö idee sõnastatakse loovtöö teemana. Püstitatakse eesmärgid, mida projektitöö käigus ellu viiakse. Pärast teema valimist koostatakse ajakava. Lepitakse kokku, missugustest osadest peaks töö koosnema ja kui mahukad need osad peaksid olema ja kooskõlastatakse nende järjekord. Kollektiivse projektitöö korral jagatakse õpetaja juhendamisel ülesanded.

1.2 Teoreetiline osa

Tutvutakse vajaliku taustamaterjaliga. Olenevalt projektitöö iseloomust valmistatakse ette ülevaated, ettekanded või praktiliste tegevuste läbiviimise kava/ stsenaarium. Õpilased pakuvad omapoolseid lahendusi. Planeeritakse koostöö. Vajadusel koostatakse eelarve.

1.3 Praktiline osa

Projektitöö elluviimine. Rühmasiseselt tuleb jälgida, et kõik saaksid anda oma panuse. Praktilise osa teostamine võimalusel jäädvustatakse (fotografeeritaks, filmitakse jne).

2 PROJEKTI KIRJALIK OSA

2.1 Sissejuhatus

Sissejuhatus sisaldab teema valiku põhjendust, töö eesmärki ning selle saavutamise teid ja võtteid. Soovitav on sissejuhatus vormistada kõige viimasena, siis haakub ta teema käsitlusega kõige paremini. Heaks tooniks on kõigi töö valmimisele kaasa aidanud isikute tänamine. Sissejuhatus maht on 0,5 – 1 lehekülge.

2.2 Põhiosa

Põhiosa peab sisaldama loovtöö seletust ja selle analüüsi. Siin antakse selgitused sissejuhatuses tõstatatud eesmärkidele. Põhiosa annab ülevaate loovtööna valminud eseme(te), töövõtete ning materjalide ajaloolisest taustast, kirjeldatakse töö valmimise protsessi, kasutatud materjale, töövahendeid ja -meetodeid. Selles osas on kollektiivselt tehtud loovtöö puhul ka iga õpilase töö eri etapi osaluse kirjeldus. Põhiosa jagatakse vajadusel peatükkideks ja alapeatükkideks. Igale peatükile pannakse sisu kajastav pealkiri. Põhiosa maht on 2 – 5 lehekülge.

2.3 Kokkuvõte

Kokkuvõte sisaldab hinnangut tehtud tööle ja seda, mida töö valmimise käigus õpiti. Lisaks võib lühidalt kirjeldada tekkinud ja edaspidist uurimist vajavaid probleeme. Kokkuvõttes ei esitada enam uusi andmeid ja fakte ega viidata kirjandusele. Kokkuvõtte maht on 0,5 – 1 lehekülge.

3 UURIMISTÖÖ ETAPID

3.1 valimine

Teema valimisel on soovitatav arvesse võtta nii uurimuse jaoks vajaliku jõukohase teoreetilise materjali olemasolu kui ka soovitava lähenemisviisi otstarbekust. Teema tuleb lühidalt ja konkreetselt sõnastada, lai teemavaldkond kitsamalt piiritleda (valida alateema). Põhikoolis tehtav uurimistöö võib olla kirjeldav uurimus, mitme nähtuse vaheliste seoste uurimine, probleemi põhjuste analüüsimine jms.

3.2 Kava koostamine

Õpetaja ja õpilase koostöös sõnastatakse töö eesmärk. Lepitakse kokku, missugustest osadest peaks töö koosnema ja kui mahukad need osad peaksid olema, mõtestatakse lahti töö kirjutamise etapid ning kooskõlastatakse nende järjekord. Lepitakse kokku täpne ajakava.

3.3 Kirjandusega tutvumine

Varasemate käsitluste lugemine annab töö kirjutamiseks teoreetilise aluse. Samal või lähedasel teemal kirjutatud uurimuste põhjal saab õpilane aimu sellest, missugust materjali on kogutud, missugustest vaatenurkadest on teemat varem analüüsitud ja kuidas uurimisandmeid tõlgendatud.

3.4 Uurimismeetodi valimine

Meetod peab olema õpilase jaoks arusaadav ja hõlpsasti kasutatav. Õpilasuurimuse meetoditeks on näiteks kirjeldus, võrdlus, analüüs, katse, vaatlus, küsitlus.

3.5 Materjali kogumine

Materjali kogumise etapis tuleb otsustada, mida ja missugustest allikatest hankida, kuhu ja kuidas kogutud materjal salvestada. Uuritav materjal peab olema fikseeritud täpselt ning

korrektselt. Kui andmete salvestamiseks kasutatakse arvutiprogramme, tuleb veenduda nende jõukohasuses. Õpilane uurib õpetaja juhendamisel teemakohaseid materjale internetist, raamatukogust jm, küsitleb vajadusel teemaga seotud inimesi. Huvipakkuvate materjalide põhjal koostatakse allikmaterjalide nimekiri koos vajalike viidetega (autor, pealkiri, interneti aadress jm). Kui uurimistöö aluseks on ilukirjandusteos, loeb õpilane teose läbi ja täidab lugedes uurimisteemat silmas pidades erinevaid ülesandeid. Korrastatakse vajalik kogutud allikmaterjal: sisestatakse küsitluslehtede sisu ja muud märkmed arvutisse. Sõnastatakse oma seisukohad. Vaadatakse üle uurimuse esialgne struktuur, vajadusel tehakse selles muudatusi.

3.6 Töö kirjutamine uurimuse ülesehitust järgides

Töö kirjutamisel tuleb järgida keelekasutust ning pöörata tähelepanu töö erinevate osade proportsioonidele ning loogilisele esitusele. Uurimistöö osad on tiitelleht (Lisa 2), sisukord (Lisa 3), sissejuhatus, põhiosa, kokkuvõte, kasutatud materjalide loetelu ja lisad (vajadusel). Sissejuhatuses antakse kokkuvõtlik ülevaade teemast ja probleemidest, selgitatakse uurimuse eesmärki, tutvustatakse kasutatud allikmaterjali ja selle kogumist, tutvustatakse töö ülesehitust. Soovitav on sissejuhatus vormistada kõige viimasena, siis haakub ta teema käsitlusega kõige paremini. Heaks tooniks on kõigi töö valmimisele kaasa aidanud isikute tänamine. Sissejuhatus maht on 0,5 – 1 lehekülge.

Töö sisuosa jaotatakse peatükkideks, vajadusel ka alapeatükkideks. Uurimuse kokkuvõte peaks kajastama peatükkide järeldusi ja andma vastuse sissejuhatuses püstitatud põhiideele (-väitele). Lisas esitatakse illustreeriv materjal, nt fotod, skeemid, tabelid, tekstikoopiad, fotod jms. Lisadele tuleb tekstis viidata.

3.7 Materjali analüüs.

Materjali analüüs peab olema objektiivne ja loogiline. Töö järeldused peavad välja kasvama analüüsitud materjalist. Analüüsimisel tuleb vältida hinnangute andmist ning emotsioone. Andmete ja mõistete esitamisel tuleb olla täpne ja korrektne.

3.8 Töö lõplik vormistamine.

Töö vormistamine hõlmab nii teksti küljendamist, tabelite ja jooniste kujundamist kui ka leheküljenumbrite lisamist, joondamist, peatükkide nummerdamist, sisukorra loomist, viitamist jm. Uurimistöö soovituslik pikkus on 6 - 12 lehekülge.

3.9 Töö lõplik redigeerimine.

Töö lõplikul redigeerimisel tuleb erilist tähelepanu pöörata õigekeelsusele, kuid üle tuleb vaadata ka töö osade olemasolu, töö sisu ja vormistus.

Loovtöö kirjaliku osa vormistamise nõuded

- Töö vormistatakse arvutil lehe ühele küljele.
- Töö vormistamisel kasutatakse valget paberit formaadiga A4 (210 x 297 mm) vertikaalse (portrait) asetusega kiirkõitjas.
- Tekst trükitakse lehe ühele küljele reavahega 1,5. Trükikiri: Times New Roman, tähesuurus 12 punkti, pealkirjad 14 punkti.
- Lehe üla- ja alaservast jäetakse tühjaks 3 cm, lehe paremast servast 2 cm, vasakust servast 4 cm. Tekst paigutatakse leheküljele ühtlaselt, lehekülje parempoolne serv jääb sirge (rööpjoendus).
- Töö stiil ja vormistus peab olema ühtne kogu töö ulatuses.
- Leheküljed nummerdatakse järgmiselt:
  - tiitelleht (lehekülg 1, kuid jäetakse märkimata)
  - sisukord
  - sissejuhatus
  - tekst töö pealkirjaga (alustatakse uuel lehelt)
  - kasutatud kirjandus (alustatakse uuel lehelt)

- Kasutatud allikate loetelu peab sisaldama kõiki allikaid, mida töö käigus kasutati ja millele on viidatud. Kui on kasutatud mitut liiki allikaid, tuleks need vastavalt eristada:
    - kirjalikud allikad: trükised, internetimaterjalid
    - suulised allikad: intervjuud
- Allikad reastatakse autorite nimede tähestikulises järjekorras. Sama autori töö esitatakse ilmumisaasta järjekorras. Raamatute ja artiklite kohta esitatakse järgmised andmed: autori(te) nimi (nimed), ilmumisaasta. Internetimaterjalide puhul märgitakse netiaadress ja materjali leidmise kuupäev sulgudes, millal sellelt leheküljelt informatsiooni viimati vaadati. Kõik kasutatud allikatest pärinevad seisukohad ja andmed tuleb siduda viidetega. Käesoleva töö puhul soovitame kasutada tekstisisest viitamist kui lihtsaimat: tsitaadi taha kirjutada sulgudesse autori perekonnanimi, teose väljaandmise aasta.
- Lehekülje alaserva keskele (va tiitelleht) märgitakse lehekülje number.
  - Lisad on tööd täiendav või illustreeriv materjal (küsitluslehed, protokollid, joonised, tabelid, diagrammid, fotod, noodid, jne). Lisad pealkirjastatakse ja tähistatakse „Lisa 1”, „Lisa 2” jne.

4 LOOVTÖÖ JUHENDAJA ÜLESANDED

Töö juhendaja ülesanne on aidata piiritleda töö mahtu, aidata õpilast jõukohase lugemismaterjali leidmisel ning loetud materjali tõlgendamisel. Kui loovtöö sisaldab katseid või eksperimente, siis suunab õpetaja õpilast ka nende läbiviimisel. Õpetaja nõustab õpilast küsitluste koostamisel ja käsitluste analüüsimisel, kuid selliselt, et põhitöö jääks siiski õpilase enda teha.

5 RETSENSIOONI KIRJUTAMISE JUHEND

5.1 Retsensiooni kirjutamise eesmärk on :

- anda töö kirjutajale konstruktiivset tagasisidet töö positiivsete ja parandamist vajavate külgede kohta;
- avaldada arvamust töö sisulise külje, autori saavutuste kohta;
- hinnata töö kaitsmisele sobivust.

Retsensent on arvustaja, kelleks Tilsi Põhikoolis on üks õpetaja. Retsensent annab uurimistööle tagasiside kirjalikus vormis.

5.2 Retsensioonis pööratakse tähelepanu järgmistele aspektidele:

- uuritava/käsitletava probleemi/teema vms aktuaalsus ja tähtsus;
- sisu vastavus teemale ja töö pealkirjale, püstitatud eesmärkidele;
- töö ülesehituse terviklikkus ja selle osade omavaheline seotus, ülesehituse loogilisus ning liigenduse otstarbekus;
- teemale vastava materjali kasutamine (sõltub töö spetsiifikast), läbitöötatus ning selle selge ja loogiline esitus;
- autori omapoolne panus;
- argumentatsiooni veenvus, järelduste (ja ettepanekute) põhjendatus;
- töö vormistuslik ja keeleline korrektsus, viitamissüsteemi kasutamise korrektsus;
- kasutatud materjalide loetelu autoriteetsus, viidetele vastavus ja nõuetekohane vormistus (sõltub töö spetsiifikast);
- töö maht (st kas töö pikkus on sisuliselt õigustatud, kas töö vastab kehtestatud mahule);
- töö teoreetiline ja praktiline väärtus, positiivsed ja parandamist vajavad küljed, tekkinud küsimused.

5.3 Üldinfo

- Vabas vormis kirjutatud retsensiooni soovitatav pikkus on üks lehekülg ja see esitatakse trükitult (või saadetakse e-kirjaga) töö kaitsja(te)le tutvumiseks kolm tööpäeva enne töö kaitsmist.
- Retsensendid saavad uurimistöö või praktilise töö kirjaliku osa kätte hiljemalt kaks nädalat enne kaitsmist.
- Kaitsmisel loetakse retsensioon ette. Töö kaitsja vastab retsensendi esitatud küsimustele (esitatud retsensioonis) ja kommenteerib kohti, mis tekitasid retsensendil küsimusi.

6 LOOVTÖÖDE KAITSMINE

- Loovtööde kaitsmiseks moodustatakse vähemalt kolmeliikmeline komisjon: kooli juhtkonna esindaja, kooli töötaja ja õpetaja.
- Komisjoni koosseisu ja kaitsmise kuupäeva kinnitab kooli direktor käskkirjaga.
- Kaitsmisele lubatakse õpilased, kelle töö on retsensendi hinnangul kaitsmiskõlbulik.
- Loovtööde kaitsmine on avalik.
- Koostaja teeb 5 -7 minutilise ettekande. Vajadusel võib kasutada illustreerivat abimaterjali ja PowerPoint esitlust. Loovtöö esitlemisel õpilane selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut, tutvustab kasutatud meetodeid ja esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti. Kollektiivse töö puhul osalevad loovtöö esitlemisel kõik õpilased.
- Omapoolse hinnangu loovtöö koostamise tööprotsessile ja tulemusele annab juhendaja.
- Kaitsmisel loetakse retsensioon ette. Töö kaitsja vastab retsensendi esitatud ühele küsimusele (esitatud retsensioonis) ja kommenteerib kohti, mis tekitasid retsensendile küsimusi.
- Komisjon ja kuulajad võivad esitada tööd puudutavaid küsimusi.

- Mitterahuldava tulemuse korral on õpilasel võimalik taotleda kaitsmist teist korda, esitades direktorile vastavasisulise avalduse.

7 LOOVTÖÖ HINDAMINE

- Loovtöid hinnatakse hinnangutega „arvestatud“ või „mittearvestatud“.
- Loovtöid hindab kaitsmiskomisjon, mis arvestab hindamisel järgmisi komponente: loovtöö vastavust teemale; püstitatud eesmärkide saavutamine; loovtöö vormistus (töö teostus ja korrektsus); loovtöö originaalsus; kaitsmisettekande vormistus ja näitlikustamine; kaitsmisettekande esitus; küsimustele vastamine.
- Uurimustöö hindamiseks on komisjoni liikmed kokku leppinud hindamise aspektides ja kriteeriumides. Hindamisel võib järgida hindamisjuhendit (LISA 4).
- Loovtöid hinnatakse arvestuslikult viiepallisüsteemis, kus hinne „5“ on „väga hea“, „4“ – „hea“, „3“ – „rahuldav“, „2“ – „puudulik“ ja „1“ – „nõrk“.
- Iga kaitsmiskomisjoni liige täidab loovtöö kaitsmise käigus loovtööde hindamislehe (LISA 5), milles antakse põhjendatud hinnang viiepallisüsteemis kõikidele punktis 1 ja 2 nimetatud komponentidele.
- Seejuures teeb iga liige põhjendatud ettepaneku koondhindeks.
- Arvestuse saamiseks tuleb õpilasel koguda vähemalt 51% hinnatud komponentide kogusummast.
- Lõpliku koondhinde otsustab kaitsmiskomisjon kinnisel istungil.
- Tulemus tehakse teatavaks hiljemalt järgmisel koolipäeval.

LOOVTÖÖDE TEEMADE REGISTREERIMISLEHT ÕPETAJALE

LISA 1

Vähemalt kaks teemat individuaalseks juhendamiseks või üks teema kui on tegemist projekti või kollektiivse tööga.

Juhendaja:

Mitmele õpilasele:

Teema:

Eesmärgid:

Milliseid õppeaineid lõimib või millise läbiva teemaga seondub:

Teoreetiline osa:

Praktiline osa:

TITELLEHT

LISA 2

Tilsi Põhikool

LOOVTÖÖ PEALKIRI

Loovtöö

Õpilase ees- ja perekonnanimi

Klass

Juhendaja

Tilsi 2012

SISUKORD

LISA 3

SISSEJUHATUS.....	2
1. ESIMESE PEATÜKI PEALKIRI (suurte tähtedega)	4
1.1. Esimese peatüki esimese jaotise pealkiri	4
1.2. Esimese peatüki teise jaotise pealkiri	5
2. TEISE PEATÜKI PEALKIRI (suurte tähtedega)	6
2.1. Teise peatüki esimese jaotise pealkiri	6
2.2. Teise peatüki teise jaotise pealkiri	7
2.2.1. Teise peatüki teise jaotise esimese alljaotise pealkiri	7
KOKKUVÕTE	11
KASUTATUD KIRJANDUS	12
Lisa 1. Pealkiri	13
Lisa 2. Pealkiri	14

LOOVTÖÖ HINDAMISMUDEL

LISA 4

Abiks õpetajale

	Väga hea (5)	Hea (4)	Rahuldav (3)
Loovtöö vastavus teemale	Pealkiri kajastab töö sisu. Töö vastab täielikult eesmärkidele.	Töö on küll läbimõeldud, kuid ei vasta täielikult eesmärkidele.	Pealkiri ei vasta töö sisule. Juhendaja on oluliselt sekkunud eesmärkide püstitamisse.
Kasutatud meetodite otstarbekus	Valitud meetodid ja nende rakendus sobivad täielikult.	Valitud meetodid ja nende rakendus sobivad.	Valitud meetodid ja rakendused pole läbimõeldud.
Loovtöö vormistus (töö teostus, korrektsus, õigekiri)	Vormistus nõuetekohane. Sõnastus selge, korrektne, sobiva stiiliga. Ei esine õigekirjavigu.	Esineb üksikuid puudujääke vormistuses. Sõnastuses mõningast ebaselgust. Esineb üksikuid õigekirjavigu.	Esineb suuremaid eksimusi vormistamise reeglite vastu. Sõnastus ebaselge. Esineb mitmeid õigekirjavigu
Loovtöö ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine	Õpilane peab kinni kokkulepitud ajakavast.	Õpilane peab üldiselt kinni kokkulepitud ajakavast.	Õpilane vajab pidevat meeldetuletamist ja järelkäimist.
Kaitsmisettekande esitus	Esitluse ülesehitus loogiline, kõne tempo mõõdukas, esitluse näitlikustamine sobiv	Esitluse ülesehitus loogiline, kõne tempo ebasobiv (kiirustav või aeglane), esitluse näitlikustamine üldiselt sobiv.	Esitluse ülesehitus ei ole päris loogiline, kõne tempo ebasobiv (kiirustav või aeglane), esitlust ei ole näitlikustatud.
Komisjoniliikmete küsimustele vastamine	Õpilane vastab küsimustele viisakalt ja arusaadavalt. Oskab vastata tööga seotud küsimustele.	Õpilase vastustes on mõningane ebakindlus.	Õpilane oskab vastata vähestele küsimustele.

LOOVTÖÖ HINDAMISLEHT

LISA 5

Loovtöö ja selle kaitsmise hindamisleht

Õpilase nimi: _____

Juhendaja: _____

Loovtöö teema: _____

Kaitsmise kuupäev: _____

Komponent	5	4	3	2	1	Põhjendus
Loovtöö vastavus teemale						
Kasutatud meetodite otstarbekus						
Vormistus (töö teostus, korrektsus, õigekiri)						
Ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine						
Kaitsmisettekande esitus						
Komisjoniliikmete küsimustele vastamine						
Ettepanek koondhindeks						

Hindaja (nimi/allkiri/kuupäev): _____